

1 Wordt in "wettelijke rente" voorzien in de lidstaat? Zo ja, hoe wordt "wettelijke rente" er omschreven?

In het Italiaanse verbintenissenrecht wordt een onderscheid gemaakt tussen gewone rente, achterstandsrente en compensatierente. Gewone rente heeft de functie van een beloning, in ruil voor het voordeel dat een persoon (die de rente moet betalen) heeft van het geld dat door anderen beschikbaar wordt gesteld. Achterstandsrente is compenserend van aard en is verschuldigd bij te late betaling; hiertoe wordt aan de schuldenaar een aanmaning tot betaling betekend. Compensatierente moet door de schuldeiser worden voldaan voor de te late betaling van bedragen aan de schuldenaar, die niet onmiddellijk zijn betaald. Deze rente vormt een billijke vergoeding en geldt ook wanneer de vordering niet liquide en opeisbaar is. De wettelijke rente is echter vastgesteld in de Wet inzake geldelijke verplichtingen; vanaf de dag nadat het bedrag opeisbaar wordt, moet de schuldenaar de schuldeiser wettelijke rente betalen, zelfs als er voorheen geen rente was verschuldigd en de schuldeiser niet heeft bewezen dat hij schade heeft geleden (artikel 1224, eerste alinea, van het Burgerlijk Wetboek (*Codice Civile*)). In artikel 1224 van het Burgerlijk Wetboek (over schade bij geldelijke verplichtingen) is met name het volgende bepaald: "over verplichtingen die een geldsom betreffen, is wettelijke rente verschuldigd vanaf de dag nadat de betaling opeisbaar wordt, zelfs als er voorheen geen rente was verschuldigd en zelfs als de schuldeiser niet heeft bewezen dat hij schade heeft geleden. Wanneer vóór de datum van de te late betaling een hogere rente dan de wettelijke rente was verschuldigd, moet een achterstandsrente ter hoogte van hetzelfde bedrag worden betaald". Schuldeisers die bewijzen dat zij meer schade hebben geleden, ontvangen een aanvullende vergoeding (schade veroorzaakt door geldontwaarding). Deze vergoeding is niet verschuldigd wanneer een bepaalde achterstandsrente is overeengekomen.

In artikel 1282 van het Burgerlijk Wetboek staat dat liquide en opeisbare vorderingen automatisch rentedragend zijn, tenzij in de wetgeving of de betrokken titel anders is bepaald.

2 Zo ja, wat is het percentage respectievelijk de rechtsgrondslag? Als er verschillende percentages wettelijke rente bestaan, vermeld dan onder welke omstandigheden en voorwaarden deze van toepassing zijn.

Het bedrag van de **wettelijke rente** wordt jaarlijks bepaald door de Italiaanse schatkist (nu het ministerie van Economische Zaken en Financiën) in een decreet dat uiterlijk op 15 december van elk jaar wordt aangenomen. Wanneer de partijen overeenstemming hebben bereikt over een rentepercentage, dan is dat percentage van toepassing. Dit percentage moet echter schriftelijk zijn overeengekomen en mag niet hoger zijn dan het maximale percentage dat is toegestaan door de Wet tegen woekerreente (Wet nr. 108 van 7 maart 1996); anders wordt de rente geacht woekerreente te zijn en is zij derhalve nietig. In dergelijke gevallen is er geen rente verschuldigd (artikel 1815 van het Burgerlijk Wetboek). Wanneer de partijen zijn overeengekomen om een contractuele rente toe te passen, maar zij de hoogte ervan niet hebben vastgesteld, is de wettelijke rente van toepassing. In het Italiaanse rechtstelsel wijkt de regeling voor **achterstandsrente** gedeeltelijk af van die voor wettelijke rente. Achterstandsrente wordt beschouwd als een sanctie (voor de schuldenaar) en een vergoeding (voor de schuldeiser). Zij wordt toegepast wanneer een financiële verplichting niet wordt nagekomen en de betrokken prestatie te laat wordt betaald of niet wordt betaald binnen de termijn die is vastgesteld in de wet of in de door de partijen gesloten overeenkomsten. De schuldeiser kan pas achterstandsrente claimen wanneer de schuldenaar achterstallig is met betalen. Onder "achterstallig zijn" wordt verstaan dat de schuldenaar vertraging heeft opgelopen bij de nakoming van zijn verplichtingen. Achterstandsrente kan alleen worden toegepast wanneer de vervaldatum is verstreken en de schuldenaar werd aangemaand te betalen, d.w.z. een formeel document waarin de schuldeiser de schuldenaar verzoekt de verschuldigde betaling te verrichten. Overeenkomstig het Burgerlijk Wetboek is achterstandsrente verschuldigd tegen het wettelijke rentepercentage, d.w.z. een in de wet vastgesteld percentage. Indien een boven het wettelijke percentage liggende rente verschuldigd wordt voordat de schuldenaar werd aangemaand te betalen, dan is een achterstandsrente van hetzelfde bedrag van toepassing (artikel 1224 van het Burgerlijk Wetboek).

Volgens artikel 1284 van het Burgerlijk Wetboek wordt het wettelijke rentepercentage jaarlijks vastgesteld door de minister van Economische Zaken en Financiën. Via een in het Staatsblad van de Italiaanse Republiek (*Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana*) gepubliceerd decreet, wijzigt de minister het percentage op basis van de jaarlijkse gemiddelde opbrengst van de staatsobligaties met een looptijd van maximaal twaalf maanden; daarbij wordt rekening gehouden met het inflatiepercentage van het betrokken jaar. Dit percentage wordt vastgesteld uiterlijk op 15 december van het jaar voorafgaand aan dat waarop het percentage van toepassing is. Indien het nieuwe percentage op 15 december nog niet is vastgesteld, blijft het bestaande percentage voor het volgende jaar ongewijzigd.

Sinds 1 januari 2021 bedraagt het wettelijke rentepercentage 0,01 %.

TABEL MET EEN OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING VAN DE WETTELIJKE RENTE			
Van	Tot en met	Percentage	Wet
1.1.1999	31.12.2000	2,50 %	Ministerieel decreet (schatkist) van 10.12.1998
1.1.2001	31.12.2001	3,50 %	Ministerieel decreet (schatkist) van 11.12.2000
1.1.2002	31.12.2003	3,00 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 11.12.2001
1.1.2004	31.12.2007	2,50 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 1.12.2003
1.1.2008	31.12.2009	3,00 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 12.12.2007
1.1.2010	31.12.2010	1,00 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 4.12.2009
1.1.2011	31.12.2011	1,50 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 7.12.2010
1.1.2012	31.12.2013	2,50 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 12.12.2011
1.1.2014	31.12.2014	1,00 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 12.12.2013
1.1.2015	31.12.2015	0,50 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 11.12.2014
1.1.2016	31.12.2016	0,20 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 11.12.2015
1.1.2017	31.12.2017	0,10 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 7.12.2016
1.1.2018	31.12.2018	0,30 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 13.12.2017
1.1.2019	31.12.2019	0,80 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 12.12.2018

1.1.2020	31.12.2020	0,05 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 12.12.2019
1.1.2021	31.12.2021	0,01 %	Ministerieel decreet (Economische Zaken) van 11.12.2020

Elke hogere rente moet schriftelijk worden vastgelegd; anders geldt de wettelijk voorgeschreven rente. Voor te late betalingen bij handelstransacties geldt een ad-hocregel van de EU;

in het nationale recht is Wetsdecreet nr. 231 van 9 oktober 2002, als gewijzigd bij Wetsdecreet nr. 192 van 9 november 2012, van toepassing, met het oog op de volledige omzetting van Richtlijn 2011/7/EU, conform artikel 10, lid 1, van Wet nr. 180 van 11 november 2011. **Indien de partijen geen rentepercentage zijn overeengekomen, is het wettelijke rentepercentage vanaf het tijdstip waarop het geding inleidende stuk wordt ingediend, gelijk aan het percentage dat is vastgesteld in de bijzondere wet inzake betalingsachterstand bij handelstransacties** (zie hieronder). Deze regel geldt ook voor het stuk tot inleiding van een arbitrageprocedure.

Bijzondere wetgeving inzake betalingsachterstand bij handelstransacties. Met het oog op de omzetting van Richtlijn 2000/35/EG betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties, heeft Italië Wetsdecreet nr. 231/2002 (met latere wijzigingen) aangenomen. Daarin is uitdrukkelijk bepaald dat de rente voor betalingsachterstand bij handelstransacties hoger ligt dan de wettelijke rente. Voor de toepassing van Wetsdecreet nr. 231/2002 wordt onder handelstransacties verstaan "opdrachten van eender welke aard, tussen ondernemingen of tussen ondernemingen en overheidsinstanties die uitsluitend of in hoofdzaak betrekking hebben op de levering van goederen of de verrichting van diensten tegen betaling van een vergoeding". In het wetsdecreet is het volgende vastgesteld: "eenieder waarvan de vergoeding in het kader van een handelstransactie ten onrechte te laat wordt betaald, heeft automatisch recht op achterstandsrente die, zonder dat er een formele aanmaning tot betaling hoeft te worden verstuurd, ingaat op de dag na het verstrijken van de betalingstermijn", tenzij de schuldenaar kan aantonen dat de niet-betaling te wijten was aan oorzaken die niet aan hem kunnen worden toegerekend.

Conform dit wetsdecreet is de achterstandsrente bij handelstransacties gebaseerd op het percentage dat jaarlijks wordt vastgesteld door het ministerie van Economische Zaken en Financiën (zie het overzicht in de onderstaande tabel), met dien verstande dat: a) voor de eerste helft van het jaar waarop de vertraging betrekking heeft, het percentage wordt toegepast dat geldt op 1 januari van dat jaar, en b) voor de tweede helft van het jaar waarop de vertraging betrekking heeft, het percentage wordt toegepast dat geldt op 1 juli van dat jaar.

Tabel met een overzicht van de ontwikkeling van de achterstandsrente sinds 2002

TABEL MET EEN OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING VAN DE ACHTERSTANDSRENTE, conform Wetsdecreet nr. 231/2002				
Van	Tot en met	ECB-rentevoet	Verhogingspercentage	Totaal
1.7.2002	31.12.2002	3,35 %	7,00 %	10,35 %
1.1.2003	30.6.2003	2,85 %	7,00 %	9,85 %
1.7.2003	31.12.2003	2,10 %	7,00 %	9,10 %
1.1.2004	30.6.2004	2,02 %	7,00 %	9,02 %
1.7.2004	31.12.2004	2,01 %	7,00 %	9,01 %
1.1.2005	30.6.2005	2,09 %	7,00 %	9,09 %
1.7.2005	31.12.2005	2,05 %	7,00 %	9,05 %
1.1.2006	30.6.2006	2,25 %	7,00 %	9,25 %
1.7.2006	31.12.2006	2,83 %	7,00 %	9,83 %
1.1.2007	30.6.2007	3,58 %	7,00 %	10,58 %
1.7.2007	31.12.2007	4,07 %	7,00 %	11,07 %
1.1.2008	30.6.2008	4,20 %	7,00 %	11,20 %
1.7.2008	31.12.2008	4,10 %	7,00 %	11,10 %
1.1.2009	30.6.2009	2,50 %	7,00 %	9,50 %
1.7.2009	31.12.2009	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.1.2010	30.6.2010	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.7.2010	31.12.2010	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.1.2011	30.6.2011	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.7.2011	31.12.2011	1,25 %	7,00 %	8,25 %
1.1.2012	30.6.2012	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.7.2012	31.12.2012	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.1.2013	30.6.2013	0,75 %	8,00 %	8,75 %
1.7.2013	31.12.2013	0,50 %	8,00 %	8,50 %
1.1.2014	30.6.2014	0,25 %	8,00 %	8,25 %
1.7.2014	31.12.2014	0,15 %	8,00 %	8,15 %
1.1.2015	30.6.2015	0,05 %	8,00 %	8,05 %
1.7.2015	31.12.2015	0,05 %	8,00 %	8,05 %
1.1.2016	30.6.2016	0,05 %	8,00 %	8,05 %
1.7.2016	31.12.2016	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.1.2017	30.6.2017	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.7.2017	31.12.2017	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.1.2018	30.6.2018	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.7.2018	31.12.2018	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.1.2019	30.6.2019	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.7.2019	31.12.2019	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.1.2020	30.6.2020	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.7.2020	31.12.2020	0,00 %	8,00 %	8,00 %

3 Indien nodig: is er aanvullende informatie beschikbaar over de berekening van de wettelijke rente?

Website van het ministerie van Economische Zaken en Financiën: <https://www.mef.gov.it>

4 Is het mogelijk kosteloos online toegang te krijgen tot voornoemde rechtsgrondslag?

Er zijn meerdere websites met gratis software om de wettelijke rente en de achterstandsrente te berekenen.

Laatste update: 18/08/2021

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.